And he will not guard him now; he is liable – ולא ישמרנו האידנא חייב

OVERVIEW¹

The גמרא כites a dispute between אביי ורבא as to how ר"י derives that an ox becomes a מועד after being warned three times in three days.² There is a dispute between מועד and תוספות how to understand the view of Γ .

- ⁵פירש בקונטרס בפירוש ראשונה לדלרבא בפעם ג' חייב נזק שלם he is liable for a רבא explained in his first interpretation that according to רבא he is liable for a נ"ש the third time he gores.

תוספות comments on פרש"י and presents a difficulty:

בריך לומר לפירושו הא דקאמר לקמן ליאתו ג' כיתי סהדי בחד יומא - צריך לומר לפירושו הא דקאמר לקמן באתו ג' כיתי סהדי בחד יומא - It will be necessary to say according to s'" explanation regarding this which the states later, that if three sets of witnesses came in one day and testified that the ox gored already three times, (it will be necessary to say) -

 7 דלמאן דאמר לייעודי תורא אייעד ומשלמין בעלים נזק שלם אף על פי שלא ידעו תחלה דלמאן דאמר לייעודי תורא אייעד ומשלמין בעלים נזק אועד, so the ox is a מועד, and the owners of the ox will be required to pay a נ"ש for the third goring (according

 $^{^{1}}$ It would be beneficial to first study the גמרא סח כד,ב (regarding עדים גברא גברא הורא ולאייעודי מול אייעודי מחל מחל מחל (regarding עדים גברא).

² The פסוק (in משטפים] (משטפים) reads, או נודע כי שור תחת השור בעליו שלם ישלם שלה שלשום ולא ישמרנו בעליו פסוק (משטפים) אביי the word אביי means two (days) and שלשם means the third (day) and ולא ישמרנו בעליו refers to the fourth (day and) מגיחה אביי בעליו is three. 3 אביי בד"ה ולא 3

 $^{^4}$ תוספות refers to this a אמרא, even though in our ממרא there is no other interpretation; however שיוי will state later that '"רש"י retracted this 'first' interpretation.

⁵ According to אביי who interprets ולא ישמרנו בעליו to refer to the fourth goring, that is when he is גי"ם a חייב, however according to אביי that ולא ישמרנו that ולא ישמרנו that גגיחה, that is when he is נגיחה.

⁶ מרא. מרא מרא גמרא גמרא גמרא גמרא. The מרא גמרא there presents a query; are we making the owner for a מועד (לייעודי גברא) or are we making the ox for a לייעודי תורא). This is relevant in a case where three sets of witnesses came in one day and testified that the ox gored three times (and became a מועד). If we maintain לייעודי גברא, he was just warned once so he is not liable for a מועד, however if we maintain לייעודי תורא then the ox is already a מועד.

⁷ There is no actual מאן דאמר who maintains לייעודי (or לייעודי (לייעודי (לייעודי means the side of the query which maintains לייעודי תורא.

⁸ The query whether רש"י or לייעודי גברא or לייעודי is equally relevant according to רבא who maintains according to לייעודי הורא he pays a ש"ב. The גמרא states that if we maintain לייעודי חורא and three sets of witnesses claim that he gored three times, he is a מועד וויש (According to אב"י hat means that the next time he gores he will pay a ש"ב. According to רבא this means that he has to pay a "ב"ש now for the third מועד, even though he was not aware that his ox gored at all. [It cannot mean according to רבא that he is now a מועד and the next time he has to pay a "ב, for if so the גמרא should have stated that (only) two sets of מרא עדים.] See 'Thinking it over' # 1.

to רבא), even though the owners were not aware initially before this third goring that the ox is a מועד.

תוספות disagrees:

- ואינו נראה דוהועד בבעליו כתיב 10 ואחר כך אם לא ישמרנו משלם נזק שלם האינו נראה אחל this does not seem correct, for the תורה first writes, 'and the master was warned', and afterwards the תורה writes, if he does not guard him he pays a ב"ש -

חוספות offers (additional) proof to his contention:

יברייתא דלקמן קתני¹¹ דאין השור נעשה מועד עד שיעידו בפני בעלים -And the ברייתא which is cited later teaches that a שור does not become a מועד unless the testimony is presented in the presence of the owners -

- ואם כן אפילו למאן דאמר לייעודי תורא צריך שידעו הבעלים תחלה And so therefore even according to the one who maintains לייעודי תורא, it is necessary that the owners be aware first that the ox is a מועד

יכי אתו ג' כיתי סהדי בחד יומא והעידו בבעלים לא ישלמו בעלים נזק שלם עד נגיחה די¹². So when three sets of עדים come in one day and warn the owners, the owners will not pay a "יש until the fourth goring.

תוספות mentions that רש"י changed his mind:

רש"י עצמו חזר בו 13 משום דבריש חזקת הבתים (בבא בתרא דף כח,א ושם) אום דבריש חזקת הבריש חזקת הבתים הבתים himself retracted from this explanation, for in the beginning of פרק מרא מחזקת הבתים anonymously asks -

- ¹⁵אי מה שור המועד עד נגיחה ד' לא מיחייב כולי

9

 $^{^9}$ תוספות does not say that the גמרא there is only according to אביי, for the גמרא does not mention any names, and generally, we follow אביי instead of אביי.

The ססוק (in שמות [משפטים] מאות (שמות (שמות "משפטים] מאור שהמית אדם that שור שהמית ולא והוא מתמול שלשם והועד בבעליו ולא שור שהמית שור regarding a שור שהמית שור and later (in שמות [משפטים] כא,לו "regarding a או נודע כי או נודע כי או השור שהמית שור המול משפטים ולא ישמרנו וגו' השור שור השור וגו' השור השור השור וגו' seemingly combines these two שור נגה הוא מתמול שלשום ולא ישמרנו בעליו שלם שור חת השור וגו' unless the owner was aware that the ox was a מועד and did not guard him; only then is he נ"ש a חייב (see ישועה).

בד.א 11.

 $^{^{12}}$ However, since "ש" maintains that according to רבא he pays a "ב even by the third נגיה, why does the גמרא say that three sets of עדים came and he pays by the fourth goring, the גמרא should have said (according to רבא) that two sets of עדים came and he will pay a "ב by the third נגיהה. See footnote # 8 [in the second bracketed area].

אוס' ר"פ שמעות דורשין איכא בינייהו (that וכן פרש"י בתשובה who writes, משמעות דורשין איכא בינייהו.

¹⁴ The גמרא there stated (initially) that we derive the need for three years to make a חוקה (in קרקע) from a שור, just as a שור after goring three times, the same is by a חוקה after three years.

¹⁵ The גמרא did not say there that according to רבא (who maintains [according to מרא that he pays a "the third time) it is understood; indicating that the question of אי מה שור המועד וכו' is according to everyone (סתמא דגמרא) since

If so let us say just as a שור המועד does not pay a נ"ש until the fourth goring, etc. the same should be regarding חוקה, that it belongs to the מוחוק after the fourth year.

ופירש דמשמעות דורשין איכא בינייהו¹⁶

And רש"י explained that the difference between אביי ורבא is merely how to interpret the meaning of the verses.

תוספות offers a practical difference between אביי ורבא:

יוהרב רבי עזריאל¹⁷ פירש דאיכא בינייהו

And ה''ר עזריאל explained that there is a halachic difference between אביי ורבא - דלאביי דדריש לא ישמרנו לנגיחה ד' לא משלם נזק שלם עד יום ד'

For according to לא ישמרנו, he will not for the fourth גיחה, he will not pay a גייחה until he gores on the fourth day (according to ר"י) -

דלא ישמרנו הוי יום ד' דומיא דתמול שלשום -

For לא ישמרנו refers to the fourth day (and fourth נגיחה) similar to תמול שלשום (which refer to the first three נגיחות on three separate days) -

אבל לרבא דלא כתיב נגיחה די¹⁸ אפילו נגח ד׳ בג׳ חייב -

However, according to רבא is not written explicitly in the נגיחה is not written explicitly in the תורה, therefore even if he gored the fourth נגיש a חורה on the third day he is נגיש.

In summation: according to רבא השוי here, אבר maintains that a שור המועד pays a שור המועד by the third נגיחה. However חור המועד also retracted that everyone agrees that a שור המועד pays a after the fourth נגיחה (if he was warned prior to the fourth נגיחה). The difference between אביי is either נגיחה משמעות דורשין, or if it is necessary that the fourth נגיחה take place on the fourth day (אביי), or not (אביי).

מוספות asks:

- וקשה למאי דפירשתי לייעודי תורא ברביעית נזק שלם אפילו למאן דאמר לייעודי תורא אחל אחל למאי דפירשתי דלא משלם ברביעית נזק שלם אפילו למאי ברביעית נזק משלם ברביעית נזק שלם אחל אחל לייעודי מורא לייעודי תורא לייעודי תורא for the fourth בייש פייעודי תורא בעלים בנגיחה ג' -

Unless the עדים testified before the owners by the third נגיחה; the difficulty is - דאמרינן לקמן בפרק שור שנגח ארבעה וחמשה (דף מא,א ושם)

α by 100thote # 12.

all agree that a מועד pays a נ"ש only after the fourth נגיחה.

¹⁶ According to אביי (that מתמול שלשום include three נגיחה) the words ולא ישמרנו בעליו refer to the fourth מתמול (נגיחות and according to אביי (that מתמול שלשם include two נגיחות) the לא ישמרנו בעליו trefers to the third מתמול שלשם which makes him a מועד, so that afterwards on the fourth נגיחה he will pay a נגיחה.

¹⁷ See תוס' ב"ב כה,א ד"ה אי where this interpretation is attributed to ה"ר עזרא (who may be the same person).

¹⁸ It is 'merely' inferred; that if לא ישמרנו בעליו for the third time, then on the fourth time he pays a "נ"ש

¹⁹ See the text by footnote # 12.

For the גמרא later in 'ד' וה' asks -

וכי מאחר דמתם קטלינן ליה מועד היכי משכחת לה -

But since we kill the שור (who killed a person) from when he is a ממש (he is killed even the first time he kills) how can there be a מועד that kills a person (where the owners are required to pay כופר); the ox would have been killed right away the very first time -

ומשני כגון שהוזמו²⁰ זוממי זוממין - ביון שהוזמו

And רב אחא בריה דרב אחא answered, for instance that the זוממי were מזים were מזים וממי זוממים וממים ומריד הניחא אי לייעודי תורא שפיר -

And the גמרא there asks, this is properly understood if we maintain - לייעודי תורא אלא אי לייעודי גברא בעינן מצי אמר ליה לא הוה ידענא דתוראי נגחן אלא אי לייעודי גברא בעינן מצי אמר ליה לא

However if we maintain לייעודי גברא, the owner can claim, 'I did not know that my ox gores'. This concludes the citation from the תוספות; גמרא continues with his question -

ולפי מה שפירשתי אפילו אי לייעודי תורא נמי לא אתי שפיר -

However, according to what I explained that the owner never becomes a מועד (to pay a "ט or כופר" or נ"ש or לאייעודי תורא) unless he was first warned, so even if we assume לאייעודי תורא, it also is not correct, for the owner can claim since the fourth time was after the הזמה (of the first group), 'I was never warned that he gored'!²³

מוספות answers:

ויש לומר דלכתחילה כשהוזמו השלשה כיתות לקחו הבעלים את השור - And one can say; that initially when the first three sets of witnesses (group one) was מוזם (by group two), which left the תם status, the owners took the ox home - וכשבאו זוממי זוממיו והעידו בבעליו בבית דיו

²⁰ The process of discrediting עדים is known as הזמה. A second set of עדים testifies that the first set could not have seen that which they testified since at that very same time the first set of עדים was together with the second set of in a different place from where the first עדים claim they were and were testifying about (עמנו הייתם). The second set is believed and the first are punished to suffer the same loss they wished to inflict on their intended victim.

²¹ Three sets of עדים (first group) came and testified that this ox killed three people, making it a מועד, and a second group of עדים (the מועד) came and were מדים the first group (so that now the עדים is not a עדים is not a עדים testified that the ox gored again (a fourth time according to the first group), and the second group (the עדים המזים them as well (that there was no [fourth] נגיחה עדים לא the second group on all their מועד so that the ox was a מועד before he gored this last (and fourth) time. This ox is a עובר המועד who will be put to death (and the owners must pay כופר por the fourth שור המועד).

²² He did receive a warning from the first group of עדים, but since the second group was מזים them he did not feel obligated to guard his ox, because he thought it was still a תם. However if we assume לאייעודי תורא the ox is now a confirmed מועד (regardless whether he knew about it or not).

²³ It cannot be that it gored the fourth time after the עדים המזימים (the second group) were מוזם by the third group (so the owner knew that his ox is a מועד (מועד (מועד after הוזמו זוממי זוממי זוממי זוממי), for if it gored a fourth time after מועד, the ox was then a known מועד הומו it was judged to be stoned and becomes אסור בהנאה, so it is not the owner's ox anymore; how can he be liable for it (see footnote # 30). Additionally the ox should have been killed by די"ד (before it gored a fourth time) after the group three) were עדים המזימים אומים (group three) were עדים המזימים אומים (group three) were עדים המזימים אומים אומים של המזימים אומים (group three) were עדים המזימים אומים אומים (group three) אומים של המזימים אומים אומים של המזימים אומים אומים אומים של המזימים אומים אומים אומים אומים של המזימים אומים אומים

And when the זוממי (group three) came and testified by בי"ד against the owner; reinstating his ox as a מועד -

- לא הספיקו לגמור את דינו 24 עד שנגח נגיחה די 25 בעוד שהיה בבית בעליו לא הספיקו לא הספיקו לגמור את דינו 24 udid not manage to complete issuing his sentence to be killed, when the ox gored a fourth גגיחה, while he still was in his owner's house -

וכמאן דאמר גומרין דינו של שור²⁷ שלא בפניו⁸ -

And this answer is valid only according to the one who maintains, we conclude the ruling of the goring ox even not in the presence of the ox –

תוספות responds to an anticipated difficulty:

יהוה מצי למפרך הניחא למאן דאמר גומרין אלא בלאו הכי פריך שפיר הניחא אחר ²⁹
And the אמרא could have asked that this answer is correct only according to the one who maintains גומרין דינו של שור שלא בפניו, but how can we understand it if we maintain אין גומרין וכו' אלא בפניו, but nonetheless since the גמרא properly asks another 'הניהא' type question, it overlooked this question.

תוספות offers an alternate explanation:

רבינו תם מפרש שאין נאסר על ידי גמר דין כל זמן שהוא קיים And the ר"ת explained that a שור הנסקל as long as it is alive, it does not become prohibited to derive benefit from it, merely by the final judgement alone that it is to be stoned -

יועדיין שלו הוא עד לאחר סקילה או לאחר שחיטה

5

²⁴ The זוממי זוממי וממי (group three) testified in בי"ד before the fourth goring. However, דוממי זוממי זוממי זוממי זוממי ווממי זוממי ווממי and the owner would not be liable for him anymore (see footnote # 23). דוממי זוממי זוממי זוממי זוממי (group three) which establishes the ox as a מועד.

²⁵ Therefore if we maintain לאייעודי תורא the owner (who was in ב"") knew that his ox is a מועד. The ox then went and killed, therefore it is treated as a שור המועד. However if we maintain לאייעודי גברא, then hearing just one time from the ווממי ווממין (group three) which substantiated that his ox gored three times is not sufficient warning to treat his ox as a מועד. That explains why מהרש"א (מארוך). See (לייעודי תורא not on לייעודי תורא הארוך). See (זוממי ווממין that (according to אביי who requires the לגיהה ד' ביום ד' hat the group three) came a day later.

²⁶ The שור could not have been in בי"ד, for then the owners would not be liable to guard him. Alternately if the שור was in די"ב, it could not have gored the fourth time.

²⁷ מוספות seemingly means that the entire process of prosecuting the שור must be done in the presence of the שור (according to the מ"ד אין גומרין דינו של שור אלא בפניו). The opposite is true for the other מ"ד that that the שור home in בי"ד at all. [It would seem then that this which תוספות wrote previously that the שור home is not necessary, for it is possible that the שור was never in [בי"ד]. See 'Thinking it over' # 2.

²⁸ Therefore it is possible that the owners are in בי"ד (finding out that the ox is a מועד and the ox is not in בי"ד (since אין גומרין דינו של שור אלא בפניו) and went and killed someone. However if we maintain אין גומרין דינו של שור אלא בפניו, the ox would have also been in בי"ד so how can it kill or how can the owner be liable if it is in the jurisdiction of די"ב.

²⁹ It asked לאייעודי חורא but not לאייעודי גברא. The answer that applies to that will apply to this as well.

But rather it still belongs to the owner until after it is stoned or after it is slaughtered; only then does it become אסור בהנאה -

והשתא אתי שפיר אפילו נגמר דינו ואחר כך נגח³⁰

And now it works out well that the owner knew that his ox was a מועד, for the ox still belongs to the owner even after the final judgement that he is to be stoned, and the ox gored a fourth time after the גמר דין.

In summation; if we maintain that a אסור בהנאה is אסור בהנאה after the α , גמר דין גמר, אמר אסור ווממין it that the fourth goring took place after the זוממי זוממין (group three) testified, so the owner was aware that his ox is a מועד before the גמר דין, and the אמר שור שור שור שור שור שלא בפניו אומרין דינו של שור שלא בפניו ווממין. However according to the ר"ת who maintains that a שור הנסקל is not אסור בהנאה until it is dead, the fourth goring took place after the אין גומרין דינו של שור אלא בפניו.

anticipates a difficulty with his view that a נ"ש is paid only for the fourth time:

יהא דקתני לקמן בברייתא 3 נמצאת כת שלישית זוממת כולן חייבין - And regarding this which the ברייתא later teaches; if the third set of witnesses was found to be זוממת (discredited), they are all liable -

- ³²אף על גב דעדיין לא חייב נזק שלם

Even though that the owner is not yet liable to pay a ש"ב, for they testified that he gored three times and according to תוספות a נ"ש is paid only after the fourth time –

replies:

_

The עדים there discusses if three sets of עדים testified respectively that the ox gored three times. If the ox would have gored then an additional time the owner would be required to pay a נ"ש based on their testimony. If the first set was הוום, it need not pay (the penalty of כאשר זמם) for the נגיהת מועד (since this testimony alone would not make him into a מועד), the same if the second set was also מועד (for their combined testimony cannot make the ox a מועד); however if all three were הוום, then they must pay the extra הוצי נוק הוום for which the ox is liable (in the next goring), since in combination they made him a תוספות מועד clarifies what the payment is for.

מכל מקום כיון שמייעדין אותו וממילא מתחייב נזק שלם ברביעית 33

Nonetheless, since these three sets of עדים attempted to make the ox a מועד, and inevitably he will be liable for a נגיחה for the 'fourth' - נגיחה

כשהוזמו צריכין לשלם כפי מה שתעלה נגיחה ד' כשיגח -34

So since they were הוום they are required to pay (a ה"ב of) what the alleged fourth goring will cost, when the ox will (actually) gore the (fourth) [next] time.

מוספות anticipates a difficulty with this last answer:

- אף על גב דבפרק הנחנקין (סנהדרין דף פו,ב) אמר עידי גניבה בנפש 35 שהוזמו אריין דף פו,ב) אמר אידי אמר נפער though the פרק הנחנקין states that the witnesses of a kidnapping who were הוזם -

- ועידי גניבה ראשונה של בן סורר

As well as the first set of witnesses of a בן סורר who were הוזם, are not killed. This seemingly conflicts with this which חוספות just stated –

replies:

התם לאו משום דיכול להיות שלא יבאו לידי חיוב³⁷ פטרינן להו

There the reason we exempt them from the death penalty is not because it is possible that they will never come to receive the death penalty –

אלא התם משום דמצו למימר להלקותו באנו 39

³⁵ The rule is if someone kidnaps a person and sells him he is היים מיתה (see משמת [משפטים] כא,טוֹ (see חיים מיתה (see עדים היים מיתה (see עדים היים מיתה היים מיתה for kidnapping alone without selling (he is only היים מלקות). One group of היים testified that he kidnapped someone. If those עדים were הוום, we do not apply the death penalty to them, even though that on account of their testimony this 'kidnapper' would have been killed when a second set of עדים testify that he was sold. This seems to contradict what אים just taught us that the עדים must pay for something which he inevitably causes in the future. (מורה) is a wayward son. He is considered a בי"ד (מורה) בן סורר (ומורה) בן סורר (ומורה) בן מורר (ומורה) עדים and warned and continues to do so again. The first set of עדים are not מיתה him היים, only in conjunction with the second set (who testify that he continued his wayward ways even after he was warned). Therefore if the first set were הוום (before the second set of עדים ווממים are liable for future punishments, which they caused.

 $^{^{33}}$ It is not really the fourth גויחה, it is the first (since their testimony has been discredited); nonetheless according to the false testimony of the עדים it would be considered the fourth if they were not מוזם.

³⁴ See אוצר מפרשי התלמוד # 76 (that he gored a fourth time). See 'Thinking it over' # 4.

³⁷ There may be no witness who will testify that the kidnapped person was sold, or that the בן סורר continued in his wayward ways; in which case there will be no חיוב מיתה (for either of these sets of עדים).

³⁸ That cannot be the reason according to תוספות, for here too it is possible that the ox will never gore again, and nevertheless עדים זוממים rules that if he does gore again the עדים זוממים have to pay; why is it any different by the kidnapper and the בן סורר.

³⁹ A person who kidnaps but does not sell his victim receives מלקות (for the תורה writes [שמות (יתרו) כ,יג] that אל (עובה לא for the מרוב). The same applies to a בן סורר who stole and ate it the first time (as the פסוק states [in עדי מכירה that [דברים (תצא) כא,יה (It would seem therefore that even if they were הוזם after the עדי מכירה of the second stealing by a עדי מכירה came, they would still not be מחויב מיתה, since they can claim (בלהלקותו באנו האלקותו באנו מורב).

But rather there the עדים are פטור **because they can say that we came** and testified, only **to inflict lashes** on the person but not to kill him. גונב proves⁴⁰ that a גונב (without selling him) receives מלקות

- גניבה בנפש שהוזמו לוקין לדפירש התם בקונטרס ביפש שהוזמו לוקין פדפירש התם בקונטרס בייי as רש"י explained there -

- אבל הכא על כרחך לא באו כי אם לייעדו ולחייבו נזק שלם כשיגח נגיחה די However here, perforce you must say that the witnesses came only for the purpose of making him a מועד and to obligate him to pay a "שני when he will gore the 'fourth' time -

כדמסיק ואזיל⁴³ דלא מצו למימר לחיובי פלגא נזקא קאתינן -As the גמרא eventually concludes that none of the three sets of witnesses can claim, 'we only came to obligate him for a "ב". Therefore they must all pay for the additional גניהה ד' they wanted to make him pay for the 'נגיהה ד'.

תוספות offers an alternate solution:

 45 אם כן 46 אין חייבין אלו הכיתות אלא במה שעשאו מועד ואומדין כמה נפחת שורו מדמיו 46 [Or you may also say] that these three sets of witnesses (regarding the goring) are only liable for making this ox a כי"ד estimates how much the value of his ox decreased, and that is what the עדים זוממין need to pay -

ולא צריכא השתא 64 לנגיחה רביעית כלל:

And now we do need to the fourth גיהה at all to make them liable.

⁴¹ This (seemingly) proves that the מלקות receives מלקות and therefore the עדים זוממין receive מלקות on account of מלקות there is no מלקות, why do the מלקות receive מלקות.

⁴² See לחם אבירים that it is not clear which תוספות is referring to (for seemingly this is stated in the גמרא there).

⁴³ See גמרא. The גמרא there explains that we are discussing a case where it is evident from the actions of the three sets of witnesses that their intention was to make the ox into a מועד (and not only to make him pay a ה"ב for the individual עיני"ש. (נגיחה).

⁴⁴ The ש"ש amends this to read אי<u>ב נמי</u> (instead of אי<u>ב</u> (אם כן). [We follow here this reading.] This answer maintains that we cannot make them liable for the fourth נגיחה since it is in the future and we do not know if it will ever happen, just as we do not give the death penalty to the עדים זוממין of the kidnapping and the תוספות (not as תוספות explained it previously), since it may never happen that there will be a היוב מיתה.

⁴⁵ A שור מועד sells for less that an equivalent שור תם, for the buyer is concerned that it more likely to gore (especially since it gored already) and (additionally) he will have to pay a "נ"ש.

⁴⁶ According to the previous interpretation (that they pay when the נגיחה רביעית takes place) there is the difficulty that the נגיחה (עדים ווממין), when it states כולם חייבין, does not mention the fourth נגיחה. However according to the א"ג, the שור is understood since the must pay now (without a fourth שור) for devaluing the.

SUMMARY

רש"י (initially) maintains that according to בגיחה pays a מועד by the third תוספות וגיחה maintains that a מועד a only by the fourth גגיחה. According to אביי מועד השני must take place on the fourth מניחה the fourth בגיחה must take place on the fourth מניחה take place even on the third day (according to ר"י). There is a dispute whether a שור שור (the view of מותר בהנאה is הנסקל שנגמר דינו (the view of מותר בהנאה).

Three sets of עדים זוממין regarding the goring of an ox to make him a מועד, may have to pay for the fourth גיחה (since their intention was to make him a מועד), or possibly they only pay for his devaluation but not for future damages.

THINKING IT OVER

- 1. מרי מארא מוספות asks on מרי מרא גמרא ומדא גמרא ומדי later where it states that if the three כתי עדים asks on לייעודי חורא ומא בחד ומא מ"ד according to the בחד יומא, even though he was never aware that his ox gored. Why does תוספות assume that all the כתי עדים came simultaneously; it is possible that the third set came after the first two, so the owner was already aware that his ox gored? $!^{48}$
- 2. In the case of זוממי, 49 why is it necessary to mention עדים at all, if we maintain כתי עדים שור שלא בפניו? The case would simply be that three כתי עדים testified that the ox is a מועד, but the ox was home (since גומרין וכו' שלא בפניו) and before the גמר דין killed a fourth time?!
- 3. According to the ר"ת that it gored the fourth time after נגמר דינו,⁵¹ seemingly the original question of the גמרא remains, why did they not stone the ox immediately, before it had a chance to kill again?!⁵²
- 4. According to עדים אווו the עדים אוועד have to pay for the fifth נגיחה (sixth, etc.) as well since they wanted to make him a מועד for all the following נגיחות 2^{54}

 48 See אוצר מפרשי אוצר # 41.

 50 See אוצר מפרשי אוצר מפרשי # 61.

 52 See אוצר מפרשי אוצר (footnote # 68).

⁴⁷ See footnote # 8.

⁴⁹ See footnote # 27.

⁵¹ See footnote # 30.

⁵³ See footnote # 34.

⁵⁴ See נחלת משה.